

Sygn. akt III AUa 466/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 sierpnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka – Radoniewicz (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Bogdan Świerk
Protokolant: protokolant sądowy K. S.	

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2014 r. w Lublinie

sprawy W. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji W. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 18 marca 2014 r. sygn. akt IV U 1037/13

oddala apelację.

III AUa 466/14

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 6 czerwca 2013 r. odmówił wnioskodawcy W. D. ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wobec nie udowodnienia 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Zamościu wniósł wnioskodawca W. D., podnosząc, że udowodnił 29 lat pracy w budownictwie, na różnych stanowiskach pracy i w większości pracował w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy w Zamościu wyrokiem z dnia 18 marca 2014 roku oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca W. D., ur. (...), uprawniony do świadczenia przedemerytalnego, w dniu 28 maja 2013 r. wniosek o ustalenie prawa do emerytury. W wyniku jego rozpoznania organ rentowy ustalił, że wnioskodawca nie jest członkiem

otwartego funduszu emerytalnego, a na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 29 lat, 3 miesiące i 12 dni okresów składkowych i nieskładkowych, jednak nie wykazał wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W toku przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca, do dnia 1 stycznia 1999 r., był zatrudniony w:

1) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w T. w okresie od 1 września 1967 r. do 30 czerwca 1976 r. Początkowo jako uczeń szkoły przyzakładowej, a po ukończeniu szkoły od dnia 1 lipca 1969 r. jako stażysta na stanowisku murarza. Po ukończeniu Technikum w 1972 r. poczynając od dnia 2 września 1972 r. do 30 czerwca 1976 r. (3 lata, 9 miesięcy, 28 dni) wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku majstra budowy. Wnioskodawca pracował bezpośrednio na budowie, zajmował się kontrolą produkcji i pracowników pracujących na poszczególnych stanowiskach pracy na jednej budowie. Podlegali mu wyłącznie betoniarze i zbrojarze, którzy pracowali w 6-15 osobowych brygadach, a brygad było 5-6. Zbrojarze zajmowali się zbrojeniem ław, słupów ścian, stropów, klatek schodowych, tarasów, logii, podciągów żelbetowych, a betoniarze zalewali betonem. Wnioskodawca jako majster budowy był odpowiedzialny za jakość prac wykonanych tylko przez zbrojarzy i betoniarzy. Pozostałe prace wykonywały inne brygady murarzy i cieśli. Kilka budów jednocześnie nadzorował tylko kierownik. Jako majster budowy wnioskodawca nadzorował wyłącznie pracę zbrojarzy i betoniarzy.

2) Państwowym Ośrodku (...) w C. w okresie od 5 lipca 1976 r. do 15 października 1976 r. (3 miesiące, 10 dni), w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku brakarza kontroli jakości. Wnioskodawca zajmował się kontrolą jakości prac remontowych wykonywanych przy wózkach widłowych. Praca odbywała się na hali, na której jednocześnie remontowano 20 wózków widłowych. Remont wózków polegał na wykonaniu czynności spawalniczych.

3) Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Z. w okresie od 18 października 1976 r. do 5 lutego 1977 r. (3 miesiące, 18 dni), w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku majstra budowy. Wnioskodawca pracował przy budowie przedszkola w T.. Do jego zadań należał nadzór nad całą budową, organizowanie i kontrolowanie stanowisk pracy, przygotowywanie frontu robót, kierowanie zespołem pracowników

4) Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w B. w okresie od 7 lutego 1977 r. do 6 kwietnia 1989 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach: zastępcy kierownika, starszego mistrza, specjalisty ds. zaopatrzenia i specjalisty do spraw produkcji. Od 1 czerwca 1985 r. do 30 września 1986 r. wnioskodawca przebywał na urlopie wychowawczym. Przedsiębiorstwo zajmowało się prefabrykacją elementów budowlanych, tj. płyt stropowych i drogowych. Jak ustalono wnioskodawca początkowo pracował jako zastępca kierownika Zakładu Nr (...) do spraw produkcji. Wówczas nadzorował całość produkcji elementów żelbetowych. Zakład pracował początkowo w systemie trzymianowym, a następnie dwuzmianowym, na jednej zmianie pracowało około 40 pracowników. Zakład dzielił się na dwa działy zbrojarnię i betoniarnię, na jednej zmianie pracowało od 6 do 9 zbrojarzy. Wnioskodawcy podlegali zbrojarze, betoniarze oraz pracownicy obsługujący zbiorniki zasypowe do kruszywa. Bezpośrednio wnioskodawcy jako kierownikowi podlegał mistrz, który pracował na każdej zmianie. Na zbrojarni był zatrudniony jeden brygadzysta pracujący, w betoniarni i magazynie nie było zatrudnionych brygadzystów. Do obowiązków wnioskodawcy należało planowanie produkcji, decydowanie o rodzaju produkcji prowadzonej na każdej zmianie, zgłaszanie do biura zapotrzebowania na materiały. Kierownik produkcji podlegał kierownikowi Zakładu. W zakładzie była mistrzówka, w której przebywał wnioskodawca jako kierownik i mistrz. Jednak najwięcej czasu kierownik spędzał na hali produkcyjnej przy bezpośrednim dozorze pracowników. Raporty produkcji sporządzali mistrzowie, a wnioskodawca jako kierownik je podpisywał po zakończeniu zmiany. Wnioskodawca składał zamówienia na stal, kruszywo i cement, sporadycznie brał udział w naradach w D.. Funkcję kierownika Zakładu Nr (...) wnioskodawca pełnił na początku zatrudnienia przez 1,5 roku. Następnie wnioskodawca pracował jako starszy mistrz zmianowy. Jako mistrzowi zmiany wnioskodawcy podlegały oba działy produkcji zbrojarnia i betoniarnia. Zarówno mistrz jak i kierownik produkcji w tym samym czasie sprawowali dozór nad wszystkimi pracownikami na zmianie. Poczynając od 1 września 1982 r. wnioskodawca pracował jako specjalista do spraw zaopatrzenia do maja 1985 r., do urlopu wychowawczego, na którym wnioskodawca przebywał w okresie od 1 czerwca 1985 r. do 30 września 1986 r. Jako specjalista do spraw zaopatrzenia wnioskodawca pracował w biurcu znajdującym się w odrębnym budynku i zajmował się zamawianiem

materiałów do produkcji. Wnioskodawca miał do dyspozycji samochód marki (...), którym jeździł do D., gdzie zawoził dokumentację rozliczeniową z poszczególnych etapów produkcji oraz pieniądze dla pracowników i zapewne z tego tytułu miał przyznany dodatek za prowadzenie pojazdu. W karcie wynagrodzeń wnioskodawcy za 1986 także odnotowano stanowisko specjalisty do spraw zaopatrzenia, a dopiero w karcie za 1987 r. stanowiska szefa produkcji. W oparciu o powyższe, Sąd ustalił, że na stanowisku specjalisty do spraw zaopatrzenia wnioskodawca pracował także po powrocie z urlopu wychowawczego od 1 października 1986 r. do 31 października 1986 r., a na stanowisku kierownika produkcji wnioskodawca pracował od 1 listopada 1986 r. do końca zatrudnienia, tj. do 6 kwietnia 1989 r. Wnioskodawcy jako kierownikowi produkcji oprócz zbrojarzy i betoniarzy podlegało 2 elektryków, 4 mechaników, zatrudniony w magazynie hakowy, operator żurawia i magazynier.

5) Budowlanej Spółdzielni (...) w B. w okresie od 7 kwietnia 1989 r. do 28 lutego 1991 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, przez pierwsze 6 miesięcy na stanowisku zastępcy dyrektora, a następnie jako kierownik budowy zespołu garaży dla Państwowego Gospodarstwa (...) w B.. Wówczas wnioskodawcy jako kierownikowi podlegało 10 pracowników. Na budowie tej nie pracowali mistrzowie. W okresie od 18 października 1990 r. do 31 marca 1991 r. wnioskodawca przebywał na urlopie bezpłatnym na budowę domu. Jako kierownik budowy zespołu garaży wnioskodawca faktycznie pracował w okresie od 8 października 1989 r. do 17 października 1990 r. (1 rok, 9 dni)

Po dniu 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca pracował w Sklepie (...) w T. w okresie od 1 października 1990 r. do 31 października 1992 r., na stanowisku sprzedawcy, tj. w okresie pokrywającym się częściowo z powyższym urlopem bezpłatnym.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań wnioskodawcy W. D., zeznań przesłuchanych w sprawie w charakterze świadków oraz dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS i aktach osobowych wnioskodawcy, a co do okresów zatrudnienia na poszczególnych stanowiskach pracy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w B. w szczególności na podstawie kart wynagrodzeń wnioskodawcy.

Z powyższego wynika fakt pracy wnioskodawcy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach w:

- Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w T. w okresie od 2 września 1972 r. do 30 czerwca 1976 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, stale na stanowisku majstra budowy (3 lata, 9 miesięcy, 28 dni)

- Państwowym Ośrodku(...)w C. w okresie od 5 lipca 1976 r. do 15 października 1976 r. (3 miesiące, 10 dni), w pełnym wymiarze czasu pracy, przy kontroli jakości pracy spawaczy

- Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...)

w Z. w okresie od 18 października 1976 r. do 5 lutego 1977 r. (3 miesiące, 18 dni), w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku majstra budowy

- Wojewódzkim Przedsiębiorstwie(...) w B. w okresie od 7 lutego 1977 r. do 30 sierpnia 1982 r., początkowo na stanowisku zastępcy kierownika do spraw produkcji, a następnie starszego mistrza zmiany (5 lat 6 miesięcy 23 dni) i od 1 listopada 1986 r. do 6 kwietnia 1989 r. na stanowisku kierownika produkcji (2 lata, 5 miesięcy, 6 dni)

- Budowlanej Spółdzielni (...) w B. w okresie od 8 października 1989 r. do 17 października 1990 r. na stanowisku kierownika budowy zespołu garaży (1 rok, 9 dni).

Zdaniem Sądu Okręgowego wnioskodawca udowodnił 13 lat, 5 miesięcy i 4 dni pracy w szczególnych warunkach, zamiast wymaganych 15 lat.

Sąd Okręgowy orzekł, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest prawo do emerytury określonej w przepisach art.184 ust.1 i ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., 1440 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonemu mężczyźnie urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura, po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnął okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych

do nabycia prawa do emerytury, to jest 15 lat oraz ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wnioskodawca swoje prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym 60 lat wiąże z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach, a zatem stosownie do art.32 ust.4 ustawy emerytalnej wymagany jest, aby wykazał na dzień 1 stycznia 1999 r. 15 - letni okres pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w § 4 ust.1 pkt.3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach, uprawiającymi do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym są, zgodnie z wykazem A działem XIV poz.24 stanowiącym załącznik do powołanego rozporządzenia, prace polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A.

Zgodnie z § 1 ust.2 powołanego rozporządzenia właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalali w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w załączniku Nr 1 do zarządzenia Nr 9 z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy, podległych ministrowi budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach (Dz. Urz. MB i PMB z 1984 r. Nr 3 poz. 6), zmienionym zarządzeniem Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa Nr 11 z dnia 26 sierpnia 1988 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w budownictwie, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniające do wzrostu emerytury (Dz.Urz. z dnia 5 września 1988 r. Nr 1 poz.5) - w dziale V poz.4 pkt.1-3 wymienił prace na stanowiskach zbrojarza, zbrojarza prefabrykatów i betoniarza, a w dziale XIV poz.24 prace polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A.

Minister Rolnictwa Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w załączniku Nr 1 do zarządzenia Nr 16 z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.Urz. MRLiGŻ Nr 2, poz.4) w dziale XIV poz.12 pkt.1 wymienił stanowisko spawacza, a w poz.24 prace polegające na kontroli międzyoperacyjnej i dozorze inżynieryjno – technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Również Zarząd Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy w uchwale Nr 80/83 z dnia 30 czerwca 1983 r. znak: EK-34/121-39/83 (biuletyn CZSP Nr 15-16) w dziale V poz.4 pkt.1-3 wymienił stanowiska zbrojarza, zbrojarza prefabrykatów żelbetowych i betoniarza, a w dziale XIV poz.24 prace polegające na kontroli międzyoperacyjnej i dozorze inżynieryjno – technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace na stanowisku wymienionym w wykazie.

Bezspornym w sprawie jest, że wnioskodawca ukończył 60 rok życia, nie jest członkiem OFE, legitymuje się ponad 25 letnim okresem składkowym i nieskładkowym. Przedmiotem sporu pozostawało ustalenie, czy skarżący legitymuje się wymaganym 15 letnim okresem wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że W. D. pracował w szczególnych warunkach przez okres 13 lat, 5 miesięcy i 4 dni.

Powyższe dowody i ustalenia stanowiły podstawę do uwzględnienia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa(...) w T. w okresie od 2 września 1972 r. do 30 czerwca 1976 r. na stanowisku majstra budowy, w Państwowym Ośrodku (...) w C. w okresie od 5 lipca 1976 r. do 15 października 1976 r. na stanowisku kontrolera jakości pracy spawaczy, w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Z. w okresie od 18

października 1976 r. do 5 lutego 1977 r. na stanowisku majstra budowy, w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w B. w okresach od 7 lutego 1977 r. do 30 sierpnia 1982 r. od 1 listopada 1986 r. do 6 kwietnia 1989 r. na stanowiskach kierownika produkcji i mistrza zmiany oraz w Budowlanej Spółdzielni (...) w B. w okresie od 7 kwietnia 1989 r. do 17 października 1990 r. (po wyłączeniu urlopu bezpłatnego), na stanowisku kierownika budowy.

Z ustaleń Sądu wynika, że wnioskodawca pracując na stanowiskach majstra, mistrza zmiany, kierownika zakładu do spraw produkcji jak i kierownika produkcji – szefa produkcji sprawował kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę produkcji i dozór techniczny na wydziałach, w których jako podstawę były wykonywane prace zaliczane do prac w szczególnych warunkach, tj. głównie prace zbrojarzy i betoniarzy. Natomiast pracując w Państwowym Ośrodku(...)w C. wnioskodawca kontrolował jakość pracy spawaczy, zatem również pracowników wymienionych w wykazie A.

Jedynie powyższe szczegółowe wymienione okresy zatrudnienia podlegają zaliczeniu do stażu pracy w szczególnych warunkach, w związku z regulacją zawartą w wykazie A dziale XIV poz.24 oraz w dziale V poz.4 i dziale XIV poz.12 powołanego rozporządzenia i powołanymi aktami resortowymi. Wnioskodawca udowodnił zatem 13 lat 5 miesięcy i 4 dni pracy w szczególnych warunkach.

Sąd nie uwzględnił do prac w szczególnych warunkach początkowego okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w T., od 1 września 1967 r. do czerwca 1969 r., gdyż w tym okresie wnioskodawca wykonywał czynności pracownicze jako uczeń szkoły przyzakładowej, a po ukończeniu szkoły od dnia 1 lipca 1969 r. do 1 września 1972 r. pracował jako stażysta na stanowisku murarza, a prace murarza nie zostały wymienione w wykazie A. Przed dniem 1 stycznia 1975 r. młodociani zatrudniani byli na podstawie umowy określonej w przepisach ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy obowiązującej do dnia 31 grudnia 1974 r. (Dz.U. Nr 45, poz.226) i byli ubezpieczonymi z tytułu pozostawania w stosunku pracy, co nie jest wystarczające do uznania tych okresów zatrudnienia za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, bowiem uczeń nie wykonywał stale i pełnym wymiarze czasu pracy, lecz najwyżej w wymiarze czasu pracy przewidzianym dla pracowników młodocianych. W związku z powyższym zatrudnienie młodocianych nie może być uznawane za stałe wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu §2 ust.1 powołanego rozporządzenia (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2012 r. sygn. akt II UK 96/11, LEX 1215433).

Sąd Okręgowy ponadto ustalił, że wnioskodawca pracując na stanowisku specjalisty do spraw zaopatrzenia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w B. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach, bowiem wówczas pracował w biurze, zajmował się zapatrzeniem, jeździł samochodem marki (...) i prace tego rodzaju nie są pracami w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów powołanego rozporządzenia. Nie podlega także zaliczeniu do prac w szczególnych warunkach zatrudnienie wnioskodawcy w Budowlanej Spółdzielni (...) w B. w okresie od 7 kwietnia 1989 r. do 7 października 1989 r. na stanowisku dyrektora, ponieważ praca w tym charakterze nie jest traktowana jako praca w szczególnych warunkach.

Od tego wyroku apelację wniósł wnioskodawca W. D. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał błędne stwierdzenie, że po ukończeniu szkoły przyzakładowej pracował na stanowisku murarza, podczas gdy pracował jako betoniarz, a ponadto nieuwzględnienie okresu samozatrudnienia w ramach usług budowlanych do 1 czerwca 1996 roku do 26 lutego 1999 roku jako betoniarz zbrojarz. Wnosił o zmianę wyroku i przyznanie prawa do emerytury.

W uzupełnieniu apelacji sprecyzował zarzuty do apelacji zarzucając sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że praca w okresie nauki w Technikum Zawodowym od lipca 1969 roku do 1 września 1972 roku nie podlega zaliczeniu jako praca w szczególnych warunkach, w sytuacji, gdy nauka odbywała się w szkole dla pracujących, do której nie miały zastosowania przepisy ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy obowiązującej do dnia 31 grudnia 1974 r w sytuacji gdy była to szkoła dla pracujących, co potwierdza świadectwo ukończenia tej szkoły.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza zarzucanej sprzeczności w ustaleniach faktycznych. Istota sprawy sprowadzała się do ustalenia, czy wnioskodawca, który jak prawidłowo ustalił Sąd Okręgowy udowodnił łączny okres pracy w warunkach szczególnych 13 lat, 5 miesięcy i 4 dni, również w okresie od 1979 do 1972 roku pracował na stanowiskach uznawanych jako praca w warunkach szczególnych. Zarzut apelacji odnoszący się do uznania nauki w Technikum jako nauki zawodu jest całkowicie chybiony i świadczy o niezrozumieniu treści uzasadnienia Sądu Okręgowego. Sąd wypowiedział się wyłącznie w zakresie nauki w Przyzakładowej szkole Zawodowej do 1967 do 1969 roku do której niewątpliwie mają zastosowanie powołane przez Sąd przepisy o nauce zawodu i pracy młodocianych. W okresie po ukończeniu tej szkoły i podjęcia nauki w Technikum Budowlanym dla pracujących Sąd Okręgowy ustalił opierając się na zeznaniach wnioskodawcy i dowodach zgromadzonych w aktach osobowych, że wnioskodawca pracował na stanowisku murarza. Obecnie wnioskodawca w apelacji zaprzecza swoim własnym wyjaśnieniom złożonym na rozprawie w dniu 29 października 2013 roku a potwierdzonym zeznaniami w dniu 6 marca 2014 roku. Jeżeli można mówić o sprzeczności, to wyłącznie pomiędzy wersją przedstawianą przez wnioskodawcę w toku postępowania dowodowego, a obecnie w apelacji.

Sąd Okręgowy przeprowadził bardzo drobiazgowo i wnikliwe postępowanie dowodowe i przeanalizował wszystkie dostępne dokumenty dotyczące zatrudnienia wnioskodawcy i zajmowanych przez niego stanowisk pracy, przesłuchał też wnioskodawcę i zgłoszonych przez niego świadków, mających potwierdzić, że również w okresie zatrudnienia na wydziale remontowym pracował w warunkach szczególnych. Wbrew twierdzeniom skarżącego brak jest podstaw do przyjęcia, że również przed dniem 2 września 1972 roku wnioskodawca wykonywał wyłącznie pracę w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie –pracę betoniarza zbrojarza. Sąd Okręgowy dokonał dokładnej analizy wszystkich okoliczności i postępowanie dowodowe wskazuje, że wnioskodawca przed powierzeniem mu obowiązków majstra budowy nadzorującego betoniarzy i zbrojarzy, takiej pracy nie wykonywał. Należy przy tym zwrócić uwagę, że Sąd oparł się przede wszystkim na zeznaniach samego wnioskodawcy oraz dokumentacji osobowej z tego okresu.

Formułowany w apelacji zarzut sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego mógłby tylko wówczas wzruszyć zaskarżony wyrok, gdyby istniała dysharmonia między materiałem zgromadzonym w sprawie a konkluzją, do jakiej doszedł Sąd na jego podstawie. Taka sytuacja w tym wypadku nie występowała. Za bezzasadne należy uznać twierdzenie wnioskodawcy, że nigdy nie był zatrudniony jako stażysta murarz.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że wcześniejsza emerytura jest dla powszechnego systemu świadczeń emerytalnych instytucją wyjątkową, określającą szczególne uprawnienia uprzywilejowanego kręgu podmiotów, stąd wymaga ścisłej wykładni i pewnego ustalenia przesłanek prawa. W postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów, nie obowiązują ograniczenia dowodowe zawarte w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r. Nr 10, poz. 49 ze zm.). Jednak zauważyć należy, że w rozporządzeniu przewidziana została pewna hierarchia dowodów, którą sąd winien kierować się przy rozpoznawaniu sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych. W pierwszej kolejności, przy ustalaniu okresów zatrudnienia, winny być uwzględniane dokumenty z przebiegu zatrudnienia - świadectwa pracy wystawione przez pracodawcę, umowy o pracę, angaże, legitymacje ubezpieczeniowe i inne dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia. Dopiero gdy dokumentacja pracownicza jest niepełna lub zawiera pewne rozbieżności dopuszczalne jest posiłkowanie się zeznaniami świadków, ale jako dowodem uzupełniającym, potwierdzającym przebieg zatrudnienia. Nie jest natomiast dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, w sytuacji gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne. Brak świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych nie przekreśla ustalenia, że tego rodzaju praca była wykonywana. W szczególności ubezpieczony może wykazywać innymi środkami dowodowymi, że praca świadczona była w warunkach szczególnych. W postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się te same reguły dowodzenia, jak w zwykłym procesie cywilnym. W szczególności zastosowanie mają art. 6 k.c., art. 232 k.p.c. Strony mają też prawo podważać moc

dowodową dokumentów, w tym także świadectwa pracy, które jest dokumentem prywatnym i podlega ocenie przez sąd zgodnie z zasadami art. 233 § 1 k.p.c.

W realiach rozpoznawanej sprawy wnioskodawca brakujący mu okres stażu pracy w warunkach szczególnych, wykazywał w drodze zeznań świadków. Jednak przesłuchani w sprawie świadkowie, jak słusznie ocenił Sąd Okręgowy, nie potwierdzili w sposób nie budzący wątpliwości twierdzeń ubezpieczonego co do jego pracy w spornym okresie. Skoro prawo do wcześniejszej emerytury stanowi odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego nie można poprzestać tylko na uprawdopodobnieniu, lecz musi zostać udowodnione, a temu służą dokumenty. Dlatego w judykaturze, w tej kategorii spraw podkreśla się, że zeznania świadków, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach. Nie jest dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, w sytuacji gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne (vide: wyroki Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 17 stycznia 2012 r., III AUa 1482/11, LEX 1110006 i z 22 lutego 2012 r., III AUa 1734/11, LEX 1129735).

Przepis § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) jednoznacznie stanowi, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Jednocześnie za całkowicie bezzasadny należy uznać zarzut podnoszony w pierwotnej wersji apelacji o niezaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych usług betoniarsko - zbrojeniowych wykonywanych w ramach prowadzenia działalności gospodarczej. Przepisy rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. stosuje się tylko do pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a wnioskodawca prowadząc działalność gospodarczą nie był pracownikiem.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i ocenił materiał dowodowy zgodnie z zasadami proceduralnymi, nie przekraczając granic zakreślonych w art.233 § 1 KPC. Wywody apelacji sprowadzając się do podważenia oceny dowodów dokonanej przez Sąd Okręgowy i stanowią polemikę z prawidłowymi ustaleniami tego Sądu. Sąd Okręgowy wyczerpująco w uzasadnieniu wypowiedział się, co do powodów, dla których odmówił uznania spornego okresu za pracę w warunkach szczególnych i Sąd Apelacyjny nie znajduje podstaw do uznania, że przy tej ocenie została przekroczona granica swobodnej oceny dowodów i naruszony został przepis art.233 § 2 KPC. Przepis ten zawiera nakaz - nie doznający wyjątku, aby wyrażona ocena w aspekcie wiarygodności dokonana była na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału w sprawie oraz uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu (por. m. in. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1996 r., III CKN 8/96 - OSNC 1997, nr 3, poz. 30) Wyraz tej oceny Sądu Okręgowego znalazł się w motywach wyroku, a zatem uzasadnienie zaskarżonego wyroku w pełni odpowiada wymogom art. 328 § 2 KPC.

Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i wnioski prawnicze zawarte w motywach zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 roku II UKN 61/97 – OSNAPiUS 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 roku I PKN 339/98 – OSNAPiUS 1998/24/776). Podnieść należy dodatkowo, że skarżący argumentami przytoczonymi w apelacji w żaden sposób nie podważył zasadności stanowiska Sądu pierwszej instancji. Apelacja zawiera bowiem jedynie własną ocenę faktów odmienną od przyjętej przez Sąd Okręgowy.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 KPC orzekł, jak w sentencji.